

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Petra Šebka a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **J. N.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, Vyšehradská 424/16, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 11. 2018, čj. MSP-17/2016-ODSK-OTC/28, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2020, čj. 10 A 157/2018 - 63,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 11. 2018 zamítl žádost žalobce o poskytnutí peněžité pomoci podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, neboť dospěl k závěru, že zlomenina dolní čelisti, kterou žalobce utrpěl, není těžkou újmou na zdraví podle § 24 odst. 3 tohoto zákona. Žalobci tak nemohla být přiznána peněžitá pomoc 50 000 Kč, jak požadoval, nýbrž jen 10 000 Kč podle § 24 odst. 1 písm. a) a odst. 2 a § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů.

[2] Žalovaný při posouzení žalobcovy újmy na zdraví vyšel ze znaleckého posudku, který dne 9. 4. 2016 zpracoval MUDr. P. S.. Znalec žalobcovu poranění vyhodnotil „*z hlediska medicínského*“ jako poranění středně těžkého stupně a „*z hlediska soudnělékařského*“ jako ublížení na zdraví. Podle žalovaného trvala doba léčení poranění celkem 47 dnů. Po tuto dobu byl žalobce na obvyklém způsobu života omezen zejména tím, že mu ošetřující lékaři doporučili konzumaci mixované stravy a zakázali konzumaci alkoholických nápojů. Žalovaný tedy měl za to, že se nejednalo o těžkou újmu na zdraví, neboť takové omezení žalobce neznamenalo zásadní zásah do jeho obvyklého způsobu života a žalobce byl schopen se vypořádat s tímto způsobem

stravy i bez asistence jiných osob. Žalobcovo poranění také nebylo srovnatelné s ostatními druhy těžké újmy na zdraví (zmrzačení, ochromení údu a podobně). Přestože tedy byla splněna zákonem požadovaná délka trvání poruchy zdraví, nejednalo se o poruchu vážnou.

[3] Proti tomu podal žalobce žalobu, které Městský soud v Praze vyhověl a napadené rozhodnutí žalovaného zrušil. Dospěl totiž k závěru, že se žalobce po dobu delší než 6 týdnů nemohl stravovat bez omezení tak, jak byl zvyklý předtím. Právě ztížené přijímání potravy hodnotil městský soud jako zásadní a citelné omezení obvyklého (dosavadního) života žalobce.

II. Kasační řízení

[4] Žalovaný (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Namítal, že městský soud nesprávně posoudil žalobcovu újmu na zdraví. Podle stěžovatele není omezení příjmu potravy na stejné úrovni jako následky uvedené v § 24 odst. 3 písm. a) až h) zákona o obětech trestných činů. Stěžovatel také požádal NSS, aby se *obiter dictum* vyslovil k otázce vázanosti správního orgánu pravomocným rozhodnutím orgánů činných v trestním řízení. Stěžovatel tedy navrhuje, aby NSS rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozsudek městského soudu považuje za zákonný a správný a odkázal na žalobu a svoje další podání učiněná v předchozím soudním řízení. Kasační stížnost tedy navrhuje zamítnout.

III. Právní hodnocení

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Stěžovatel namítá, že městský soud pochybil, pokud poruchu zdraví, kterou žalobce utrpěl, vyhodnotil jako těžkou újmu na zdraví, přestože se jednalo „jen“ o ublížení na zdraví.

[8] Podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů se ublížením na zdraví pro účely tohoto zákona rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje nejméně po dobu tří týdnů obvyklý způsob života oběti a který vyžaduje lékařské ošetření.

[9] Podle § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů se těžkou újmou na zdraví pro účely tohoto zákona rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví a) zmrzačení, b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, c) ochromení údu, d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, e) poškození důležitého orgánu, f) zohyzdění, g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, h) mučivé útrapy, i) porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů.

[10] NSS souhlasí se stěžovatelem, že pojmy používané v právních předpisech je třeba zásadně vykládat shodně. Je-li tedy určitý pojem (např. „těžká újma na zdraví“) použit ve více právních předpisech, je třeba mu přikládat shodný význam. V daném případě ale zákon o obětech trestných činů výslovně stanoví, co se rozumí těžkou újmou na zdraví „pro účely tohoto zákona“. Je tedy zřejmé, že zákonodárce hodlal pojem „těžká újma na zdraví“ vymezit speciálně pro účely zákona o obětech trestných činů, a to zřejmě odlišně oproti tomu, jak ho vymezil (a jak je ho třeba chápat) ve vztahu k jiným právním předpisům. V souladu s principem právní jistoty má

pokračování

každý adresát právní normy právo očekávat, že řešení, která zákonodárce zvolí, jsou racionální. Pokud tedy zákonodárce vymezil pojem „těžká újma na zdraví“ pro účely zákona o obětech trestné činnosti, je třeba v daném případě vyjít z tohoto vymezení (byť se jedná o vymezení prakticky totožné, jako tomu je v trestním zákoníku).

[11] Porucha zdraví tak může být vyhodnocena jako těžká újma na zdraví podle § 24 odst. 3 písm. i) zákona o obětech trestných činů pouze tehdy, pokud se jedná o vážnou poruchu zdraví, která trvala nejméně 6 týdnů. V daném případě není sporná doba trvání žalobcovy poruchy zdraví, nýbrž toliko její závažnost. Co se rozumí vážnou poruchou zdraví, zákon nevynechává. Jedná se o neurčitý právní pojem, který je třeba vyložit. Vzhledem k tomu, že se jedná o pojem používaný i v trestním zákoníku, bylo zcela na místě při výkladu tohoto pojmu vycházet z rozhodnutí soudů v trestních věcech. Městský soud tedy postupoval správně, pokud v souladu s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2018, sp. zn. 3 Tdo 924/2018, posuzoval, zda porucha zdraví, kterou žalobce utrpěl, byla citelnou újmou v obvyklém způsobu jeho života. Nepochybil, jestliže při tom vyšel ze znaleckého posudku, aniž byl vázán závěrem znalce o tom, že žalobcova porucha zdraví je „z hlediska soudnělékařského“ ublížením na zdraví. Posouzení toho, zda je určitá porucha zdraví ublížením na zdraví či těžkou újmou na zdraví, je otázkou právní; k jejímu posouzení znalec oprávněn není. Znalec posuzuje poruchu zdraví toliko z hlediska medicínského. V daném případě znalec v posudku popsal poranění žalobce jako středně těžké a uvedl, že doba léčení u zlomenin dolní čelisti v případě nekomplikovaného průběhu činí asi 8 týdnů. Po celou tuto dobu je poraněný omezován jednak bolestmi v oblasti dolní čelisti při otevírání úst, při mluvení a při kousání a příjmu potravy. Po operaci je poraněnému umístěna na čelist fixace, která znemožňuje otevírání úst po dobu 4 až 6 týdnů. Poraněný tak může přijímat jen tekutou či polokašovitou stravu. Podle znalce není pravděpodobné, že by poranění zanechalo trvalé následky. Znalec uzavřel, že subjektivní potíže, které žalobce popsal (bolest zubů, nemožnost více otevřít ústa, necitlivé místo v místě poranění čelisti), plně odpovídají obvyklým potížím u tohoto typu poranění.

[12] Byť popsaná porucha zdraví není natolik závažná, jako jsou případy uvedené v § 24 odst. 3 písm. a) až h) zákona o obětech trestných činů, nejedná se o prosté ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Porucha zdraví, kterou žalobce utrpěl, byla totiž citelnou újmou v obvyklém způsobu jeho života a trvala téměř 7 týdnů; byla tak vážnou poruchou zdraví. Požadavek žalovaného, aby vážná porucha zdraví podle písm. i) citovaného ustanovení byla vždy srovnatelná s ostatními poruchami uvedenými v předchozích písmenech [§ 24 odst. 3 písm. a) až h) zákona o obětech trestných činů], nevyplývá ani z tohoto ustanovení ani z usnesení Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 3 Tdo 924/2018. Naopak vážné poruchy na zdraví podle písm. i) citovaného ustanovení nemusejí mít trvalé následky ani být takové závažnosti, jako je tomu v případě tam výslovně uvedených poruch zdraví. Jedná se o tzv. zbytkovou kategorii, kam spadají všechny poruchy zdraví, které trvají nejméně 6 týdnů a které postižený pocítuje jako citelnou újmu v obvyklém způsobu života. Tak tomu bylo i v daném případě. Pokud byl tehdy šestnáctiletý žalobce téměř sedm týdnů omezen v příjmu potravy (na toliko tekutou či polokašovitou stravu), trápily ho bolesti při otevírání úst a při mluvení, byl citelně omezen v obvyklém způsobu svého života. Nic na tom nemůže změnit ani skutečnost, že při tomto omezení žalobce nepotřeboval asistenci třetích osob. Závěr městského soudu tak byl v souladu se zákonem.

[13] Stěžovatelově žádosti, aby se NSS vyslovil k vázanosti správního orgánu rozhodnutími orgánů činných v trestním řízení, nemohl NSS vyhovět. Jak sám stěžovatel uvedl, tato otázka předmět daného řízení míjí. NSS je přitom v řízení o kasační stížnosti zásadně oprávněn posuzovat napadený rozsudek v mezích kasační stížnosti a nikoli podávat vyjádření k právním otázkám, které účastníky trápí či zajímají. Pokud se pak k něčemu vyjádří *obiter dictum*, činí

tak z vlastní vůle, nikoli na žádost účastníků, a zpravidla tehdy, považuje-li takové sdělení za podstatné pro další řízení. Tak tomu v daném případě nebylo.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Stěžovatelovy námitky nebyly důvodné, NSS proto kasační stížnost zamítl.

[15] Stěžovatel neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalobce výslovně uvedl, že mu v tomto řízení žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2021

Ondřej Mrákota
předseda senátu